

คำแนะนำกรมอนามัยด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำหรับเจ้าหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหญิงตั้งครรภ์ ณ คลินิกฝากครรภ์ (ANC)
กรณีโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease)

เตือนภัยสุขภาพประเด็นโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease)

องค์การอนามัยโลก ได้รายงานการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease) ในหลายประเทศ ซึ่งมีการแพร่กระจายเชื้ออย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง โดยข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ พบผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสซิกาจากกลายเป็นพาหะใน ๖๗ ประเทศในทวีปอเมริกา ประเทศในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา และแคริบเบียน และยังคงมีแนวโน้มพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับประเทศไทย ข้อมูลจากสำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกาครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๕๕ เมื่อสิ้นปี พ.ศ.๒๕๕๘ มีผู้ป่วยยืนยันเฉลี่ยปีละ ๕ ราย โดยพบการติดเชื้อกระจายทุกภาค ในขณะที่ ปี พ.ศ.๒๕๕๙ รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสซิกาตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ยังคงพบผู้ป่วยใน ๑๐ จังหวัด (หนองคาย เชียงใหม่ บึงกาฬ เพชรบูรณ์ จันทบุรี ตราด นครศรีธรรมราช ปัตตานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร) ขณะนี้มีการดำเนินการเฝ้าระวัง และป้องกันควบคุมโรคอย่างเข้มข้น ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรง โดยมีอาการไข้ ผื่น ตาแดง หรือปวดข้อ ยกเว้นในหญิงตั้งครรภ์อาจส่งผลกระทบต่อทารกในครรภ์ ทำให้มีภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิด (Microcephaly) อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีรายงานหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับผลกระทบจากโรคดังกล่าว ทั้งนี้ สาเหตุหลักของการติดเชื้อเกิดจากการถูกยุงลายที่มีเชื้อไวรัสซิกากัด และช่องทางอื่นๆ ที่เป็นไปได้ เช่น การแพร่ผ่านทางเลือด เพศสัมพันธ์ มารดาที่ป่วยสู่ทารกในครรภ์

ความเสี่ยงในการแพร่เชื้อในประเทศไทยมีความเป็นไปได้ โดยอาจมีผู้ติดเชื้อทั้งในประเทศ และจากต่างประเทศ รวมถึงอาจมีผู้ติดเชื้อจากประเทศไทยเดินทางไปต่างประเทศ เนื่องจากมีชาวไทย และชาวต่างชาติเดินทางเข้าออกพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคในหลายรูปแบบ

แนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหญิงตั้งครรภ์ ณ คลินิกฝากครรภ์ (ANC)

๑. หลีกเลี่ยงการถูกยุงกัด โดยสวมเสื้อผ้ามิดชิด สีส่อน อยู่ในมุ้ง หรือใช้มุ้งสวด และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๒. หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการไข้ ผื่นขึ้น ปวดตามข้อ และตาแดง บางรายอาจมีอาการปวดศีรษะ ให้รีบมาปรึกษาและพบแพทย์ เพื่อตรวจหาการติดเชื้อไวรัสซิกา

๓. โรงพยาบาล ตรวจเลือดและ/หรือปัสสาวะ หากการติดเชื้อไวรัสซิก้าให้แก่หญิงตั้งครรภ์ เพื่อยืนยันการติดเชื้อในระยะเฉียบพลัน และสามารถส่งตัวอย่างตรวจได้ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ประจำจังหวัด หรือ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

๔. ส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยง เพื่อตรวจอัลตราซาวด์ทารกในครรภ์ที่อาจเกิดภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิด (Microcephaly)

๕. หากพบว่าหมิงตั้งครรภ์ หรือ ประชาชนในพื้นที่ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งทำลายตัวแก่ยุงลายบริเวณโดยรอบระยะ ๑๐๐ เมตร พร้อมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนจัดเก็บเศษภาชนะภายในบ้านเรือน และรอบชุมชน เพื่อไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายต่อไป

๖. รณรงค์การกำจัดขยะหรือภาชนะเหลือใช้ที่จะกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น กระจังยางรถยนต์ ก่อ่งโพง ฯลฯ

๗. ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญ และแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพิ่มเติม ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕ กรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในที่หรือทางสาธารณะ สามารถดำเนินการได้ทันที หากทราบว่าแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลใดให้ออกคำสั่งให้แก้ไขเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ สั่งให้บุคคลดังกล่าวปรับปรุงแก้ไขตามระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการลงโทษตามบทบัญญัติมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ** แต่หากไม่พบผู้ก่อเหตุรำคาญให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์นั้นได้ เช่น การถม ระบายน้ำ ทิ้ง คว่ำ หรือใส่สารเคมีกำจัดลูกน้ำแล้วแต่กรณีที่เหมาะสม ส่วนกรณีที่เป็นอาคารร้างว่างเปล่าหรือก่อสร้างไม่เสร็จ โดยไม่ปรากฏเจ้าของชัดเจนและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้นได้ ตามแนวทางการปฏิบัติ เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และแนวทางการรณรงค์ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ว่าด้วยการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย